INECO, s.r.o. Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica

OKRESNÝ ÚRAD PARTIZÁNSKE
- 3 -
Došlo dňa: 23 -10- 2023
Ev. č. 000554 | Číslo spisu: 001272-017
Prílohy/listy: | Vybavuje: DM

RF940358419SK

Okresný úrad Partizánske
Odbor starostlivosti o ŽP
Úsek posudzovania vplyvov na životné prostredie
Nám. SNP 151/6,
958 01 Partizánske

Vybavuje	**Tel.č./email**	**Mesto**	**Dátum**
Mgr. Patrik Baliak	0948 224 609 ineco.bb@gmail.com	Banská Bystrica	20.10.2023

***VEC: Vyjadrenie navrhovateľa k stanoviskám k zámeru činnosti* „Bielická Oáza – I. etapa"**

Na základe splnomocnenia je spoločnosť INECO, s.r.o., so sídlom Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica, oprávnená zastupovať spoločnosť ARDIS ZH, s.r.o. so sídlom Krížna 13, Žiar nad Hronom 96501 voči orgánom štátnej správy vo veciach posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Spoločnosť INECO, s.r.o., Vám týmto, na základe výzvy z dňa 03.08.2022 predkladá vyjadrenie navrhovateľa k stanoviskám k navrhovanej zmene činnosti **„Bielická Oáza – II. etapa".**

Stanovisko Združenia domových samospráv:

1. *V zmysle §29a zákona EIA je potrebné vyhodnotiť kumulatívne a synergické vplyvy celého projektu Bielická Oáza a nielen 2.etapy, hoci táto zrejme bude realizovaná ako prvá.*
   Súčasne je nutné overiť, či kategorizácia ako „oznámenia o zmene" je správna, nakoľko projekt týmto menom ešte posúdený nebol; posúdená bola len prvá etapa. Zo strany navrhovateľa teda ide zrejme o salámovú metódu a zároveň nesprávnu kategorizáciu ako zmeny navrhovanej činnosti, keď v skutočnosti ide o novú činnosť.

Vyjadrenie navrhovateľa:
Pre začatím prác na predloženom Oznámení o zmene konzultoval navrhovateľ predmetnú činnosť s príslušným orgánom. Výsledok tejto konzultácie bol že je potrebné predložiť Oznámenie o zmene, nakoľko ide o rozšírenie už posúdenej činnosti ktoré na ňu nadväzuje pripojením na inžinierske siete ktoré boli predmetom prvej etapy. Navrhovateľ sa s týmto stanoviskom príslušného úradu plne stotožňuje. Zároveň k „salámovej metóde" uvádzame toľko že v prípade projektu prvej etapy nebolo ešte zrejmé čo bude konkrétne predmetom druhej a prípadne tretej etapy a z tohto dôvodu nebolo možné posúdiť projekt v jednom celku.

2. *Predmetom konania neboli (okrem nulového variantu) aj dva odlišné realizačné varianty, ktoré by sa od seba líšili rôznou intenzitou a kvalitou vplyvov na životné prostredie tak ako predpokladá §22 ods.6 zákona EIA (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-22.odsek-6). Namietame upustenie od variantného riešenia, ktoré má byť výnimočné; avšak stalo bežnou praxou,*

ktorej cieľom je liberovať navrhovateľa od environmentálnej zodpovednosti v zmysle §27 ods.1 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. Projekt je možné plánovať v inom dispozičnom riešení či s prijatím lepších a viacerých zmierňujúcich opatrení. Úrad neuviedol dôvody, na základe ktorých dospel k názoru, že je upustenie od variantnosti je výnimočným a v danom prípade nezbytným riešením; úrad v odôvodnení uvádza, že zhodnotil argumenty navrhovateľa uvedené v žiadosti, tieto dôvody v rozhodnutí uvádza ale neuvádza svoje vlastné vyhodnotenie opodstatnenosti takýchto argumentov. Rozhodnutie o upustení od variantného riešenia je preto arbitrárne a svojvoľné, ktorého jediným účelom je umožniť navrhovateľovi vyhnúť sa environmentálnej zodpovednosti a ďalším právnym povinnostiam v tomto smere. Okresný úrad porušil ustanovenia poslednej časti §3 ods.1 Správneho poriadku ako aj poslednej vety §47 ods.3 Správneho poriadku; porušil účel ale aj znenie §22 ods.7 zákona EIA.V konečnom dôsledku nebol dodržaný účel a cieľ konania EIA v zmysle zákona EIA. Na podporu týchto tvrdení odkazujeme na rozsudok Krajského súdu Bratislava sp.zn. 1S/295/2017 (https://www.slovlex.sk/vseobecne-sudy-sr/-/ecli/ECLI-SK-KSBA-2018-1017202045_5), ktorého argumentácia je obdobná. Úrad sa nepridŕža výnimočnosti upustenia od variantného riešenia ale stalo sa to jeho bežnou štandardnou praxou, kedy upúšťa od variantného riešenia v podstate pri každom zámere, ktorému je príslušným úradom.

Vyjadrenie navrhovateľa:
Spomínaný §22 ods. 6 uvádza nasledujúce ustanovenie:
„Zámer, ktorý nemá potrebné náležitosti podľa odsekov 4 a 5, vráti príslušný orgán do siedmich pracovných dní navrhovateľovi na doplnenie a určí rozsah a lehotu jeho doplnenia.".
Pri písaní stanoviska teda došlo zrejme k chybe a autor vychádza zo znenia zákona č. 24/2006 Z.z. ktoré bolo platné do 1.4.2023. V aktuálnom znení zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie je uvedené nasledujúce ustanovenie týkajúce sa variantnosti (§22 ods. 1):
„Ak je predmetom posudzovania vplyvov navrhovaná činnosť alebo jej zmena, navrhovateľ je povinný pred začatím povoľovacieho konania k navrhovanej činnosti alebo jej zmene doručiť príslušnému orgánu zámer s náležitosťami podľa odsekov 3 až 5, ktorý ***obsahuje nulový variant*** *stavu, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná činnosť alebo zmena navrhovanej činnosti nerealizovala* ***a aspoň jeden variant*** *navrhovanej činnosti; zámer je navrhovateľ povinný doručiť písomne a elektronicky a zároveň vopred dohodnúť s príslušným orgánom potrebný počet písomných vyhotovení pre dotknuté obce. Túto povinnosť navrhovateľ nemá, ak doručil k navrhovanej činnosti alebo jej zmene zámer v priebehu zisťovacieho konania podľa § 29."*

Na základe tohto ustanovenia máme zato že dokumentácia predložená v nulovom a jednom realizačnom variante je vypracovaná v súlade so zákonom.

3. *Podľa analýzy MŽP SR, Inštitútu environmentálnej politiky „Vedúci Obce horia! (https://minzp.sk/iep/publikacie/ekonomicke-analyzy/veduci-horia-obce.html) sa lokalita Partizánske nachádza v 7. stupni ohrozenia horúčavami, 8. stupni ohrozenia suchom a 2. stupni ohrozenia povodňami. Uvedené prejavy sú prejavmi a dôsledkami klimatickej krízy; úrad preto musí tieto riadne vyhodnotiť a navrhnúť pri tom vhodné adaptačné a mitigačné opatrenie. Pri vyhodnocovaní vplyvov klimatickej krízy a návrhu adaptačných i mitigačných opatrení je potrebné vychádzať z Adaptačnej stratégie SR, kraja ako aj dotknutej obce/mesta. ZDS ďalej v texte uvádza opatrenia, ktoré sa stali na Slovensku príkladmi dobrej praxe. Klimatickú krízu neustále podceňujeme; krátkodobé (politické) záujmy vďaka populistickým politikám často „víťazia" nad*

dlhodobými stratégiami (prírodné) zlepšenia globálnych klimatických podmienok smerom k udržateľnej adaptácii (https://shorturl.at/hjlr4). Pre plné pochopenie problému ako aj ďalšie odborné poznatky na túto tému a jej vzťah k hospodárstvu a zvyšovaniu životnej úrovne je možné sa dozvedieť v odbornej štúdii OECD ohľadne klimatických zmien a analýzy bodov z ktorých niet návratu: https://read.oecd.org/10.1787/abc5a69e-en.
Aké adaptačné a aké mitigačné opatrenia vo vzťahu ku klimatickej kríze navrhovateľ implementuje v projekte? Akým spôsobom sa budú účinne znižovať vplyvy klimatickej krízy?

Vyjadrenie navrhovateľa:
Súčasťou projektu sú inovatívne a ekologické riešenia ako napríklad vykurovanie objektov pomocou tepelných čerpadiel ktoré neprodukujú emisie. Táto technológie je teda všeobecne považovaná za ekologickú. Zároveň bude na strechách objektov vybudovaná príprava na inštaláciu fotovoltických panelov alebo panelov na ohrev TUV čo bude ďalej prispievať k ekologickej a ekonomickej rentabilite prevádzky navrhovaných objektov.

4. *Európska komisia implementuje balíček energetických reforiem popularizovaných pod názvom „Fit for 55" (https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/fit-for-55/), čím sa naznačuje ambícia EÚ stať sa uhlíkovo neutrálnym kontinentom. Žiadame navrhovateľa, aby uviedol opatrenia, ktorými navrhuje prispieť k tejto snahe v rámci svojho zámeru. Bližšie vysvetlenie nájdete v odbornom článku (https://euobserver.com/climate/152419).*
Akým spôsobom projekt prispieva k napĺňaniu európskej politiky Fit for 55?

Vyjadrenie navrhovateľa:
Ako je uvedené v bode vyššie, navrhované objekty budú vykurované tepelnými čerpadlami a bude zároveň vybudovaná príprava na osadenie fotovoltických panelov ktoré budú čiastočne pokrývať energetické nároky na prevádzku jednotlivých budov. Tieto technológie teda prispievajú k ekologickej, ale aj ekonomickej udržateľnosti prevádzky týchto objektov.

5. *Energetická efektivita, je komplexná téma, ktorá má na jednej strane zabezpečiť znižovanie uhlíkovej stopy budov a na strane druhej pomôcť vlastníkom a prevádzkovateľom budov znižovať náklady na pich prevádzku. Približne tri štvrtiny budov v Európe nie sú energeticky efektívne. Budovy v EÚ spotrebujú asi 40 percent energie a vyprodukujú 36 percent emisií skleníkových plynov. Zvýšenie ich energetickej efektívnosti by prinieslo úspory aj pomohlo zabrzdiť klimatické zmeny. Roku 2030 by mali všetky novopostavené budovy produkovať nulové emisie; pričom do tejto kategórie spadajú aj rekonštrukcie budov. Pri rekonštrukciách je dôraz na kvalitu a hĺbkové systémové rekonštrukcie. Obnova budov je jedným z pilierov slovenského Plánu obnovy a odolnosti, ktorý ma zabezpečiť zotavenie slovenskej ekonomiky z pandémie COVID-19 a zároveň ho nasmerovať k uhlíkovej neutralite. Preukázanie splnenia tejto požiadavky je teda vo verejnom záujme ako aj v záujme zabezpečenia konkurencieschopnosti Slovenska a jeho hospodárstva prostredníctvom znižovania prevádzkových nákladov spojených s budovami. Viacej informácií ako aj informácie o pripravovanej energetickej smernici:*
https://euractiv.sk/section/klima/news/nova-smernica-urci-povinne-energeticke-standardy-aj-pre-existujucebudovy/.

V dôsledku požiadavky na udržateľnosť klimatickej infraštruktúry je pri financovaní z európskych zdrojov potrebné už dnes preukázať splnenie budúcich požiadavok, aj keď dnes ešte nie je legislatívne podchytené.

Akým spôsobom zabezpečuje zámer energetickú efektivitu budov ale aj použitých technológií?

Zabudované emisie sú nepriamym vplyvov stavby spôsobenej výrobou stavebných materiálov.

Emisie z vykurovania a chladenia budú klesať s nástupom energeticky úsporných budov a nižšou spotrebou fosílnych palív. Pri ďalšom ozeleňovaní stavebného sektora treba znížiť emisie, ktoré vznikajú pri výrobe stavebného materiálu, pri stavbe budovy a jej demolácii. Sektor budov je v Európskej únii zodpovedný za 36 percent emisií skleníkových plynov.

Doposiaľ sme sa z hľadiska energetickej a emisnej náročnosti zaoberali predovšetkým emisiami pri prevádzke budovy, teda tými, ktoré vznikajú pri vykurovaní a chladení. V minulosti, keď sa nestavali energeticky vysoko efektívne budovy, tvorila fáza prevádzky viac ako 90 percent emisií celého životného cyklu budovy. Keďže európske budovy budú v dôsledku klimatických politík čoraz energeticky účinnejšie a poháňané obnoviteľnými zdrojmi energie, do centra pozornosti sa čoraz viac dostávajú takzvané zabudované emisie. Tie vznikajú pri výrobe stavebných materiálov, pri výstavbe budovy, demolácii a odstránení stavby.

Na vstupoch (výroba stavebných materiálov) ide o nepriamy vplyv na inom mieste, ktorý môže byť predmetom posudzovania iných zámerov (napr. cementáreň a fabrika na výrobu stavebných dielov) a treba uvažovať s tým, aby sa bilancia nezapočítavala dva krát. Na výstupoch je to priamy vplyv v podobe tvorby stavebných odpadov, ktoré je však možné ďalej spracúvať.

Z uvedeného dôvodu žiadame o vyhodnotenie vplyvov celého životného cyklu zámeru a to najmä nepriamych vplyvov pri výrobe stavebných materiálov a priamych vplyvov v dôsledku demolície či dekonštrukcie stavieb či iných častí projektu.

<u>*Vyjadrenie navrhovateľa:*</u>

Ako bolo uvedené aj v bodoch vyššie, v navrhovaných budovách sú zakomponované prvky ich energetickej efektívnosti a uhlíkovej neutrality. Zároveň budú v etape výstavby použité materiály primárne zo zhodnocovaných odpadov.

Čo autor stanoviska v tomto prípade požaduje je LCA štúdia celého predloženého zámeru, čo je výrazne nad rámec požiadaviek na dokumentáciu v procese zisťovacieho konania.

6. *Žiadame vyhodnotiť zámer z hľadiska rôznych environmentálnych pohľadov, ktoré sme zverejnili tu: https://enviroportal.org/portfolio-items/vseobecne-pripomienky-zds/.*

   Žiadame však navrhovateľa, aby všeobecne zrozumiteľným spôsobom v doplňujúcej informácii uviedol, ktoré hlavné environmentálne vplyvy identifikoval, aké environmentálne ciele sledoval pri ich riešení sledoval a ako ich navrhuje dosahovať a akými opatreniami zmierňuje svoj zásah do životného prostredia; taktiež aby uviedol všetky argumenty, prečo si považuje svoj projekt za environmentálne prípustný a celospoločensky prospešný.

<u>*Vyjadrenie navrhovateľa:*</u>

V čase písania tohto vyjadrenia (20.10.2023) neboli informácie uvedené v odkaze dostupné z dôvodu chyby na uvedenom webovom sídle a nemôžeme sa k nim teda vyjadriť. Hlavné identifikované vplyvy sú uvedené v Oznámení o zmene v kapitolách o príslušných vplyvoch a aj v kapitole Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie. V nasledujúcom texte uvádzame stručný prehľad všetkých identifikovaných vplyvov:

- Vplyvy počas výstavby objektov - počas výstavby navrhovanej činnosti dôjde na určitej úrovni k ovplyvneniu faktorov kvality a pohody obyvateľov v priľahlých oblastiach, ako aj životného prostredia zvýšenou hlučnosťou, prašnosťou a exhalátmi a potenciálnymi neštandardnými situáciami (nehody), najmä v etape realizačných prác. Tieto vplyvy sú dočasné a nevýznamné.
- Doprava - navrhovaná zmena bude mať dopad na navýšenie intenzity dopravy v predmetnej oblasti o približne 188 automobilov denne. Hlavným negatívnym sprievodným javom budú zvýšené úrovne emisií a prašnosti, v menšej miere aj zvýšené riziko dopravných nehôd v okolitých oblastiach.
- Z charakteru navrhovanej činnosti – výstavba bytových komplexov a z geologickej stavby dotknutého územia nevyplývajú také dopady, ktoré by závažným spôsobom ovplyvnili kvalitu a stav geologického prostredia. Realizácia navrhovanej činnosti si vyžiada záber pôdy (3394,08 m2) pričom dôjde k záberu poľnohospodárskeho pozemku, o jeho vyňatie z fondu poľnohospodárskej pôdy bude požiadané pred vydaním stavebného povolenia.
- Realizáciou navrhovanej činnosti sa čiastočne zmenia odtokové podmienky v dotknutom území vplyvom vybudovania dažďovej kanalizácie a vsakovacích zariadení. Do dažďovej kanalizácie budú odvádzané vody zo striech objektov a po prečistení v odlučovačoch aj z parkovacích plôch.
- Realizáciou navrhovanej zmeny nedôjde k vytvoreniu nové stacionárneho zdroja znečisťovania ovzdušia. Jediným javom ktorý bude mať v súvislosti s navrhovanou zmenou vplyv na ovzdušie bude doprava ktorá je bližšie vyhodnotená ako samostatný vplyv.
- Výstavbou navrhovaných objektov sa zmení charakter územia a jeho krajinná štruktúra.
- Predpokladá sa, že výstavba a prevádzka navrhovanej investičnej činnosti významne nezníži ekologickú stabilitu krajiny nakoľko navrhovaná činnosť nezasahuje do žiadneho prvku územného systému ekologickej stability.
- Vplyv navrhovanej zmeny na faunu a flóru hodnotíme oproti nulovému variantu ako zanedbateľný nakoľko nedôjde k odstráneniu pôvodnej vegetácie a nevyskytujú sa tu žiadne vzácne biotopy ani chránené druhy.
- Zdravotné riziká pre obyvateľov okolitých obcí a mesta Partizánske budú súvisieť najmä s nárastom intenzity dopravy na priľahlých komunikáciách (hluk, riziko kolízií, zhoršenie kvality ovzdušia, ...) čo sú však vplyvy ktoré je možné minimalizovať udržiavaním vozidiel v dobrom technickom stave (dodržiavanie zákonných požiadaviek na prevádzku motorových vozidiel) a správnym návrhom riadenia dopravy v danej lokalite.
- Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k doplneniu a skvalitneniu bývania pre obyvateľov a mesta Partizánske. Projekt predstavuje vybudovanie obytnej zóny, ktorá bude obsahovať 8 bytových komplexov s celkovo 120 bytovými jednotkami. Tieto budú slúžiť pre približne 408 obyvateľov.

Projekt považujeme za prospešný z dôvodu poskytnutia cenovo dostupného, kvalitného bývania pre pomerne veľké množstvo obyvateľov resp. budúcich obyvateľov mesta Partizánske. Zároveň budú tieto objekty disponovať moderným spôsobom vykurovania a podľa požiadaviek budúcich vlastníkov budú na ich strechách vybudované fotovoltické panely, resp. panely na výrobu TUV. Týmito opatreniami prispieva projekt ku skvalitneniu bývania v regióne a zároveň prispieva k napĺňaniu environmentálnych cieľov.

7. *Osobitne žiadame vyhodnotiť vplyvy na nadradenú infraštruktúru (vodovod, kanalizácia, dopravná sieť); za týmto účelom požiadať mesto/obec o informáciu o pláne a časovom rámci ich rozvoja. V tomto kontexte je potrebné spracovať a analyzovať krajinotvorný koncept zasadený do*

územnoplánovacej dokumentácie (mapových podkladov), z ktorých by bolo zrejmé ako priestorové vedenie a napojenie (ako aj ďalšie priestorové a funkčné súvislosti), na ktoré by sa dali aplikovať kapacitné ukazovatele ako aj ďalšie ukazovatele podľa osobitných právnych predpisov vyhodnocujúcich prahové hodnoty miery zaťaženia daného územia predmetnou ľudskou činnosťou. Je potrebné spracovať a analyzovať dopravno-kapacitné vyhodnotenie širších dopravných súvislostí; rovnako ako vyhodnotenie kapacitných možností ďalšej technickej infraštruktúry.

Vyjadrenie navrhovateľa:
V rámci I. etapy boli navrhované rozšírenia inžinierskych sietí aj pre ďalšie etapy projektu. V rámci rozšírenia boli siete navrhované spôsobom ktorý zaručí že budú kapacitne vyhovujúce. Všetky projekty pre ďalšie povoľovacie procesy budú vypracované s ohľadom na tieto nároky. V prílohe tohto vyjadrenia zároveň predkladáme dopravno – kapacitné posúdenie ktoré dokumentuje dopravnú situáciu.

8. *Žiadame vyhodnotiť a preukázať dosahovanie dobrého stavu vôd podľa čl.4 Smernice o vodách č.2000/60/ES a to aj spôsobom predpokladaným v §16 vodného zákona a nariadením č.269/2010 Z.z. Žiadame vyhodnotiť odborným posudkom (§16a ods.3 vodného zákona) alebo znaleckým posudkom (§17 ods.7 zákona o znalcoch). Pri tomto vyhodnotení žiadame vyhodnotiť, akým spôsobom sa prispeje k plneniu celkových cieľov Smernice o vodách za región a celé Slovensko. Žiadame v podmienkach určiť celkové zaťaženie vôd prahovými hodnotami pre tento konkrétny zámer, pri dodržaní ktorých bude zabezpečené dosahovanie dobrého stavu vôd; bude úlohou projektanta navrhnúť projekt tak, aby tieto hodnoty neprekročil.*

Vyjadrenie navrhovateľa:
O stanovisko podľa §16a vodného zákona bolo požiadané v súvislosti s I. etapou projektu, navrhovateľ do dnešného dňa neobdržal zo strany poverenej organizácie (VÚVH) odborný posudok. Uvedené vyjadrenie a odborný posudok je však nad rámec zákona č. 24/2006 Z.z. a jeho absencia nie je dôvodom na ďalšie posudzovanie činnosti ani na prerušenie konania.

9. *Žiadame vyhodnotiť a preukázať dosahovanie dobrého stavu ovzdušia podľa §5 až §7 zákona o ovzduší a §27 zákona o verejnom zdraví č.355/2007 Z.z. v spojení s regulačnými ustanoveniami vyhlášky o verejnom zdraví č.549/2007 Z.z. . Žiadame vyhodnotiť odborným posudkom emisno-imisného posudku (§19 zákona o ovzduší) a akustického posudku (§6 vyhlášky č.549/2007 Z.z.) alebo znaleckým posudkom v príslušnom odbore (§17 ods.7 zákona o znalcoch). Tieto posudky navrhnú aj prahové hodnoty na dosiahnutie dobrého stavu ovzdušia pre daný projekt.*
Na Slovensku ani jedno mesto nespĺňa limity a regulácie Svetovej zdravotníckej organizácie (https://primar.sme.sk/c/22885029/slovensko-ovzdusie-znecistenie-normy-zdravie.html) a aj najmenej znečistené mestá (napr. Bratislava a Senica) prekračujú normu 2 až 3 násobne. Nadmerné znečistenie znižuje kvalitu života a ohrozuje predčasnými smrťami významnú časť obyvateľstva.
Žiadame v podmienkach určiť celkové zaťaženie vôd prahovými hodnotami pre tento konkrétny zámer, pri dodržaní ktorých bude zabezpečené dosahovanie dobrého stavu ovzdušia; bude úlohou projektanta navrhnúť projekt tak, aby tieto hodnoty neprekročil a zdroje znečistenia ovzdušia kumulatívne tieto hodnoty neprekročili.

Vyjadrenie navrhovateľa:
Navrhované objekty nebudú obsahovať zdroje znečisťovania ovzdušia, nakoľko sa v nich navrhuje vykurovanie a ohrev TUV pomocou tepelných čerpadiel. Všetky tieto zariadenia budú projektované a inštalované v zmysle technických noriem ktoré zabezpečia ich správne fungovanie a minimálne hlukové emisie.

10. *Žiadame vyhodnotiť vplyvy prípadných zdrojov elektromagnetického žiarenia podľa §28 zákona o verejnom zdraví č.355/2007 Z.z. ako aj vyhodnotiť vplyvy optického žiarenia podľa §29 zákona o verejnom zdraví č.355/2007 Z.z.*

Vyjadrenie navrhovateľa:

V projekte sa neuvažuje s vybudovaním zdrojov elektromagnetického žiarenia alebo optického žiarenia nad rámec bežných spotrebičov (žiarovky, obrazovky...) ktoré budú využívané budúcimi obyvateľmi. V malo rozsahu pôjde aj o verejné osvetlenie ktoré bude realizované podľa potrieb a príslušných noriem.

11. *Žiadame vyriešiť a zabezpečiť odpadové hospodárstvo v súlade so zákonom o odpadoch a uviesť akým spôsobom je zabezpečená zodpovednosť pôvodcu odpadu.*

Vyjadrenie navrhovateľa:
Počas výstavby sa predpokladá vznik rôznych druhov odpadov, pričom spôsob nakladania s týmito odpadmi musí byť zosúladený s platnými legislatívnymi ustanoveniami v oblasti odpadového hospodárstva. Za odpadové hospodárstvo v priebehu výstavby bude zodpovedať dodávateľ stavby, ktorý bude plniť všetky povinnosti ako pôvodca odpadov na základe ustanovení zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch.
Odpady vznikajúce v bytových komplexoch budú mať z prevažnej časti charakter komunálneho odpadu a odpadov z triedeného zberu. Zber odpadov a nakladanie s nimi v tento oblasti bude vykonávané v zmysle VZN mesta Partizánske.

12. *Žiadame v dostatočnom množstve zabezpečiť umiestnenie zberných nádob osobitne pre zber:*
    - *komunálneho zmesového odpadu označeného čiernou farbou*
    - *kovov označeného červenou farbou*
    - *papiera označeného modrou farbou*
    - *skla označeného zelenou farbou*
    - *plastov označeného žltou farbou*
    - *bio-odpadu označeného hnedého farbou*

Vyjadrenie navrhovateľa:
Odpady vznikajúce v bytových komplexoch budú mať z prevažnej časti charakter komunálneho odpadu a odpadov z triedeného zberu. Zber odpadov a nakladanie s nimi v tento oblasti bude vykonávané v zmysle VZN mesta Partizánske.

13. *Podľa §17 ods.1 zákona o životnom prostredí (https://www.slov-lex.sk/pravnepredpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-17.odsek-1) má navrhovateľ povinnosť priamo pri zdroji aplikovať zmierňujúce a kompenzačné opatrenia. Žiadame, aby tieto boli jednoznačne v rozhodnutí identifikované a určené ako záväzné podmienky rozhodnutia zo zisťovacieho konania podľa §29 ods.13 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (https://www.slov-lex.sk/pravnepredpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-29.odsek-13).*
Zoznam environmentálnych opatrení odporúčaných našim združením nájdete tu: https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalneopatrenia-zds/.
Stanovenie podmienok podľa §29 ods.13 zákona EIA je uloženie povinnosti vecného plnenia voči životnému prostrediu ako subjektu práva sui generis, ktorým sa eliminuje alebo zmierňuje ujma na životnom prostredí ako subjektu práva sui generis. Takýto výklad vyplýva ako z §2 písm.d zákona EIA ale aj z ustanovenia §17 ods.1 zákona o životnom prostredí ale aj z konceptu súdnej ochrany životného prostredia (vymáhateľnosť práv životného prostredia ako subjektu práva sui generis) podľa §178 ods.3 SSP. Verejnosť a dotknutá verejnosť (vrátane ZDS) teda neháji svoje vlastné práva a záujmy ale práva a záujmy samotného životného prostredia.
Pre uloženie povinnosti vecného plnenia je v zmysle zákona požiadavka jednoznačnosti a určitosti čo do rozsahu a druhu vecného plnenia; podľa §47 ods.2 správneho poriadku musí byť taktiež uvedený časový termín, do ktorého má byť tá-ktorá podmienka splnená. Uložením povinnosti vecného plnenia vzniká verejnoprávny záväzkový vzťah, v ktorom je povinným navrhovateľ a oprávneným je životné prostredie sui generis reprezentované verejnosťou (v danom prípade aj ZDS). Ide o záväzkový vzťah v zmysle definície §488 Občianskeho zákonníka, ktorý v súlade s §489 Občianskeho zákonníka vzniká verejnoprávnym titulom – rozhodnutím orgánu verejnej moci ako „záväzok vznikajúci z iných okolností uvedených v zákone".
Z uvedeného dôvodu je potrebné v konaní presne identifikovať environmentálnu ujmu v dôsledku predmetného zámeru ako aj jednoznačne a zrozumiteľne rozhodnúť o environmentálnych opatreniach, ktorými sa má táto ujma kompenzovať a predchádzať sa jej zväčšovaniu; v tomto ohľade sa vyžaduje aj súčinnosť navrhovateľa aby sám navrhol takéto opatrenia v samotnom zámere a/alebo v doplňujúcej informácii a následne odbornou diskusiou s verejnosťou a dotknutými orgánmi sa ustálil finálny rozsah opatrení aj na základe výsledkov tejto odbornej diskusie.

Vyjadrenie navrhovateľa:
V súvislosti s navrhovanou zmenou navrhujeme nasledujúce opatrenia:

- Opatrenia počas výstavby
    - pri realizácii zemných prác je potrebné využiť technicky dostupné prostriedky na obmedzenie prašnosti, napríklad vhodným výberom stavebných technológií a materiálov,
    - prašné materiály skladovať v zastrešených a uzatvárateľných skladoch (objektoch),
    - v prípade potreby udržiavať potrebnú vlhkosť povrchu (kropenie, polievanie),
    - nepripustiť prevádzku dopravných prostriedkov s nadmerným množstvom škodlivín vo výfukových plynoch.

- vhodným výberom mechanizmov zabezpečiť, aby stavebné úpravy dlhodobo neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí a zmysle nariadenia vlády SR č. 339/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií,
- zabezpečiť, aby práce na zriadenom stavenisku resp. v riešenom území neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí mimo dopravy, stanovenú príslušnou legislatívou,
- hlučné stavebné činnosti odporúčame vykonávať len počas pracovného týždňa v bežnom pracovnom čase,
- pri prácach používať iba zariadenia, ktoré neprodukujú nadmerný hluk a v prípade ich nevyhnutného použitia ich opatriť kapotážou, prípadne použiť dočasné protihlukové steny,
- stavebné práce budú realizované tak, aby nebol rušený nočný pokoj.
- pri vypracovaní projektovej dokumentácie a realizácii stavby je investor povinný dodržať zásady ochrany poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zabezpečiť dobrý technický stav stavebných mechanizmov a dopravných prostriedkov pri realizácii, aby nedošlo k neželaným únikom ropných látok do pôdy, či vody,
- zabezpečiť sadu prostriedkov na likvidáciu úniku nebezpečných odpadov a nebezpečných látok do prírodného prostredia: zásoba sorpčného materiálu (VAPEX) a príslušné náradie na okamžitý sanačný zásah (lopaty, metly, nádoba na kontaminované látky, PE vrecia),
- pri stavebných prácach bude potrebné v rámci preventívnych opatrení vypracovať plán havarijných opatrení, v zmysle platnej legislatívy (nariadenie vlády SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd).
- zabezpečiť zhodnotenie alebo zneškodnenie odpadov, ktoré vznikajú počas realizácie stavby v rámci platnej legislatívy,
- viesť evidenciu o druhoch a množstve odpadov, ktoré vznikajú pri realizácii stavby,
- ustanovené údaje z evidencie ohlasovať príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva.
- po ukončení stavebných prác vykonať náhradné rekultivácie a výsadbu zelene v posudzovanom území,
- pri realizácii sadových úprav uprednostniť miestne prirodzene rastúce druhy rastlín pred exotickými alebo miestne nepôvodnými druhmi,

- zabezpečiť mechanické čistenie vozidiel vychádzajúcich zo staveniska.
- stavenisko musí byť počas výstavby zabezpečené proti hromadeniu povrchových a podzemných vôd vo výkopoch. V prípade potreby na odčerpanie vôd z výkopov použiť neznečistené elektrické čerpadlá,
- dodržiavať nevyhnutné bezpečnostné opatrenia najmä pri zemných prácach v blízkosti jestvujúcich inžinierskych sietí, pri manipulácii žeriavom, pri prácach vo výškach a pod.,
- na mieste výstavby nebudú dopĺňané pohonné hmoty, vymieňané oleje a iné náplne, vykonávané opravy stavebných a prepravných mechanizmov, pri ktorých by mohlo dôjsť k úniku nebezpečných látok.

- Opatrenia počas prevádzky
  - dodržiavanie legislatívnych požiadaviek,
  - plnenie náležitostí vyplývajúcich z NV SR č. 496/2010 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 354/2006 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kvality vody, určenej na ľudskú spotrebu.
  - Inštalované zariadenia na výrobu TUV a vykurovanie musia spĺňať všetky aktuálne platné technické normy a zákonné požiadavky

14. *Žiadame úrad, aby ako podmienky rozhodnutia uložil aj podmienku realizácie prvkov modrozelenej infraštruktúry (dažďové záhrady, zelené alebo biosolárne strechy, zelené fasády, retenčné alebo poloretenčné parkoviská, zelené rigoly, izolačná zelená stena a podobne); treba sa však riadiť zásadami správnej aplikačnej praxe (https://www.pocitamesvodou.cz/wp-content/uploads/2022/04/prezentace_jirivitek.pdf):*
    - *Zakladanie mestských parkov a výsadba stromov*
    - *Rašeliniská*
    - *Biosolárne strechy*
    - *Zelené fasády*
    - *Retenčné a zelené parkoviská*
    - *Realizácia výsadby vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státia.*
    - *Parkovacie státia samotné prekryť popínavými rastlinami na nosných konštrukciách z oceľových laniek.*

Žiadame vyššie uvedené informácie vyhodnotiť formou všeobecne zrozumiteľného zhodnotenia opisom z hľadiska šiestych hlavných faktorov posudzovania environmentálnych vplyvov:
- *klíma,*
- *biodiverzita,*
- *voda,*
- *vzduch,*

• *energie a*
• *územná stabilita biodiverzity;*

v každom z týchto faktorov žiadame zvoliť relevantné merateľné ukazovatele, ktoré budú následne vyhodnotené aj z hľadiska miery zaťaženia životného prostredia v dotknutom území v zmysle §12 zákona o životnom prostredí porovnaním predpokladaných a prahových hodnôt relevantných ukazovateľov regulovaných osobitnými právnymi predpismi.

Vyjadrenie navrhovateľa:
Navrhovateľ je ochotný realizovať niektoré z uvedených opatrení. Súčasťou stavebného zámeru je príprava pre umiestnenie fotovoltických panelov na strechy budov. Zároveň bude súčasťou projektu pre stavebné povolenie aj konkrétny návrh výsadby ktorý bude obsahovať vzrastlé dreviny a zelené plochy. V prípade že má ZDS záujem o spoluprácu v danej problematike, odporúčame mu obrátiť sa priamo na zástupcov navrhovateľa.
Vo vzťahu k vyhodnocovaniu kontinuálnych vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, táto bude monitorované v zmysle platnej legislatívy životného prostredia. Takýto monitoring pokladáme za dostatočný a nenavrhujeme dodatočné opatrenia.

15. *Za účelom zabezpečenia efektivity posúdenia vplyvov zámeru na životné prostredie, žiadame konzultovať projekt s verejnosťou. Konzultáciu je možné vykonať úradne ako ústne pojednávanie alebo mimoúradne pracovným stretnutím, kedy závery posielame okresnému úradu vo forme stručnej zápisnice. Konzultáciu so ZDS je možné rezervovať tu: https://services.bookio.com/zdruzenie-domovych-samosprav/widget?lang=sk.*

Vyjadrenie navrhovateľa:
Navrhovateľ sa nebráni vykonaniu mimoúradnej konzultácie k navrhovanému projektu. Ak má ZDS o takúto konzultáciu záujem odporúčame mu obrátiť sa na spracovateľa Oznámenia o zmene (kontaktné údaje sú uvedené v Oznámení o zmene), prípadne priamo na navrhovateľa. Požiadavka nie je dôvodom na ďalšie posudzovanie projektu.

16. *Toto vyjadrenie a spôsob ako ho úrad zohľadnil žiadame uviesť v rozhodnutí. • S podkladmi rozhodnutia žiadame byť oboznámení pred samotným vydaním rozhodnutia a následne sa k nim podľa §33 ods.2 Správneho poriadku vyjadríme. • Rozhodnutie ako aj ostatné písomnosti žiadame doručovať v zmysle §25a Správneho poriadku do elektronickej schránky nášho združenia na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk; listiny v papierovej forme nezasielať. • Toto podanie písomne potvrdíme podľa §19 ods.1 Správneho poriadku cestou elektronickej podateľne na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk.*

Vyjadrenie navrhovateľa:
Dodržanie uvedenej podmienky je plne v kompetencii príslušného orgánu a nebudeme sa k nej teda vyjadrovať.

Stanovisko Odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií:

1. *predloženú zmenu navrhovanej činnosti doplniť o vypracovanú analýzu dopravného napojenia v zmysle § 2 ods. 4 zákona 135/1961 Zb. a bezpečnostný audit;*

Vyjadrenie navrhovateľa:
V prílohe tohto doplnenia predkladáme dopravno-kapacitné posúdenie navrhovanej križovatky. Bezpečnostný audit bude po konzultácii s pracovníčkou odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií predložený v ďalších povoľovacích konaniach spolu so žiadosťou o vydanie záväzného stanoviska k stavbe.

2. *všetky dopravné parametre je potrebné navrhnúť v súlade s príslušnými normami STN a technickými predpismi;*

Vyjadrenie navrhovateľa:
S uvedenou podmienkou súhlasíme a bude splnená. Zároveň žiadame o jej zapracovanie do rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

3. *zmenu navrhnutej činnosť odsúhlasiť s vlastníkom cesty II/593 – Trenčianskym samosprávnym krajom.*

Vyjadrenie navrhovateľa:
S uvedenou podmienkou súhlasíme a bude splnená v stavebnom konaní, na základe konzultácie s pracovníčkou odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií žiadame o zapracovanie tejto podmienky do rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

Stanovisko Krajského pamiatkového úradu:
4. *Krajský pamiatkový úrad Trenčín pred vydaním stavebného povolenia požaduje predložiť zo strany investora na vyjadrenie Krajskému pamiatkovému úradu Trenčín kompletnú projektov dokumentáciu, keďže nie je vylúčené narušenie archeologickej lokality a môže byť predpísaný archeologický výskum.*

Vyjadrenie navrhovateľa:
Uvedenú podmienku berieme na vedomie a bude rešpektovaná. Zároveň žiadame o jej zapracovanie do záväzných podmienok rozhodnutia.

Za ARDIS ZH, s.r.o. spracoval Mgr. Patrik Baliak, INECO, s.r.o.

S pozdravom,

INECO, s.r.o.
Ing. Juraj Musil
INECO, s.r.o.

Prílohy:

- Splnomocnenie
- Dopravno – kapacitné posúdenie